

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 03.09.2026 nr 2-5/26-01700,
9.17.1/26-0313/-2T

Meie 14.09.2026 nr 11-3.1/3583-2

**COM(2026) 366 Proposal for a
COUNCIL DECISION on the
signing, on behalf of the European
Union, of the additional Protocol to
the Council of Europe Convention on
Laundering, Search, Seizure and
Confiscation of the Proceeds from
Crime and on the Financing of
Terrorism**

Käesolevaga esitame Rahandusministeeriumi seisukoha Rahapesu ning kriminaaltulu avastamise, arestimise ja konfiskeerimise ning terrorismi rahastamist käsitleva Euroopa Nõukogu konventsiooni protokollile ettepaneku nr 366 kohta.

Toetame rahvusvahelise koostöö arendamist ja lihtsustamist ühiste reeglite abil ning jagame seisukohta, et kriminaaltulu avastamiseks, arestimiseks ja konfiskeerimiseks peavad liikmesriigid tegema igakülgeid pingutusi õiglase eesmärgi saavutamiseks.

Analüüsisime protokollis olevaid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonda puudutavaid sätteid kehtiva siseriikliku õiguse kontekstis. Teeme nende osas allolevad märkused, mida tuleks dokumendi ratifitseerimisel arvesse võtta.

Protokollis artikli 2 lõike 1 punktides b ja c nimetatud mõisted erinevad Eesti siseriiklikus õiguses ning Euroopa Liidu määrustes kasutatavatest mõistetest. Eestis ei ole enam kasutusel virtuaalväringu ja virtuaalväringu teenuse pakkuja mõisted. EL määruse 2023/1114 (MiCA) ja alates 10.07.2027. aastast ka EL määruse 2024/1624 (AMLR) rakendamise tõttu tuleb kasutada mõisteid "krüptovara" ja "krüptovarateenuse osutaja" ning vastavad muudatused on tehtud ka krüptovaraturu seaduses.

Protokollis artikli 4 järgi peab olema võimalik konfiskeerida vara, mille puhul kohus on kindlaks teinud, et see on saadud kuriteo toimepanemise tulemusena, kuid pole tehtud süüdimõistvat kohtuotsust. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus (RahaPTS) reguleerib halduskonfiskeerimist (konfiskeerimine kriminaalmenetluses kuulub Justiits- ja Digiministeeriumi valdkonda). RahaPTS'is olev halduskonfiskeerimise regulatsioon on üsna kitsas ja ei vasta protokollis olevale regulatsioonile, eelkõige süüdimõistva kohtuotsuseta konfiskeerimise võimalusele, kui on tuvastatud, et vara on saadud kuriteo tulemusena. RahaPTS näeb ette, et Rahapesu Andmebüroo võib seada rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral varale käsutuspiirangu (RahaPTS § 57 lg 1). Kui ühe aasta jooksul pärast vara käsutamise piirangute kehtestamist ei ole õnnestunud vara omanikku või kontrol oleva vara

tegelikku kasusaajat kindlaks teha või kui vara valdaja teatab Rahapesu Andmebüroole või prokuratuurile kirjalikult soovist varast loobuda, võib Rahapesu Andmebüroo või prokuratuur taotleda halduskohtult luba vara riigi omandisse kandmiseks (RahaPTS § 57 lg 7). Seega on võimalik praegu RahaPTS'i alusel kuriteokahtlusega vara riigi omandisse kanda vaid väga piiratud juhtudel ning RahaPTS'i regulatsioon ei vasta protokollile artiklile 4. Toetame omalt poolt halduskonfiskeerimise instituudi laiendamist.

Esitame märkuse protokollile artikli 10 sõnastuse osas. Rahapesu ja terrorismi rahastamise seaduse §-ga 57 on reguleeritud Rahapesu Andmebüroo õigus rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral, kuritegeliku tegevuse tõkestamiseks või teise riigi rahapesu andmebüroo taotluse alusel ettekirjutusega tehingu peatamiseks või kontole, kontrol olevale varale või tehingu, ametitoimingu või ametiteenuse objektiks oleva vara või muu rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusega vara suhtes käsutuspiirangu kehtestamiseks. Viidatud sättes ei ole *expressis verbis* nähtud ette võimalust ärisuhte peatamiseks või keelamiseks. Ärisuhte monitoorimise ülesanne on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse mõistes kohustatud isiku ülesanne, millega kaasneb ka kohustus ärisuhte teatud kahtluste tekkimisel lõpetada või rakendada kõrgendatud hoolsusmeetmeid. Rahapesu Andmebüroole ja Finantsinspeksioonile on antud pädevus rakendada sunnimeetmeid, et sundida kohustatud isikut vastavaid meetmeid rakendama, kuid kehtivates õigusaktides puuduvad meetmed, mis võimaldaksid Rahapesu Andmebürool ärisuhte peatamise või keelamise.

Siseriiklikult puudub efektiivne mehhanism, mis võimaldaks tõhusat ja vahetut eesmärgi saavutamist ning vastava kohustuse ette nägemine eeldaks Rahapesu Andmebüroo volituste täpsustamist. Tuleb kaaluda, kas silmas peetav eesmärk ei oleks jätkuvalt saavutatav senise tehingukeelu kehtestamise õigusega, et ära hoida ka segadus, mis võib tuleneda asjaolust, et Rahapesu Andmebürool tuleb asuda kaalutlema, millisel juhul on tegemist ärisuhtega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse tähenduses.

Protokollile artikli 22 osas märgime, et hetkel ei ole siseriiklikus õiguses Rahapesu Andmebüroole ettenähtud õigust tehingute jälgimise juhise kehtestamiseks, küll aga tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2024/1640 liikmesriikidele kohustus selline õigus ette näha. Sellest tulenevalt on vastav sätte sõnastamisel Rahandusministeeriumi koostatavas rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse eelnõus, mis tuleb seadusena vastu võtta 2027. aasta suvel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Põder

Euroopa Liidu ja rahvusvahelise koostöö osakonna juhataja

Liina Malm 5854 7865

Liina.Malm@fin.ee